

EEN UITGESPROKEN MENING

HET DEDAIN VAN NATUURBESCHERMINGSORGANISATIES

MARIA QUIST

Vrijwel mijn hele leven waren mijn activiteiten natuurgerelateerd. Als kind zaaide ik met windbuks en hengel dood en verderf onder mussen, spreuwen en vissen, zocht kievitseieren, ging mee op jacht. Zag daar rond mijn vijftiende de nutteloosheid en wreedheid van in en leerde observeren, op naam brengen, begrijpen en vooral genieten.

Inmiddels kijk ik terug op al wat geweest en gaande is, de laatste jaren met groeiende ongerustheid en verontwaardiging over de dreigende teloorgang van Nederlandse natuurterreinen, met name onze Nationale Parken. Niet langer prevaleren natuurbelangen boven die van economie, bosbouw en recreatie, in weerwil van de intentie van de Wereldconferentie van de Verenigde Naties. De huidige beheerders zijn niet meer de beschermers van weleer. De oorspronkelijke doelstelling om waardevolle natuurterreinen veilig te stellen en te behouden voor de toekomst is passé. Niet langer volstaat het om bezoekers te informeren over hoe alles met alles verband houdt: voedselaanbod, klimaat, leven en dood, de afwisseling van seizoenen, dynamiek, kleuren, geuren en geluid, de waarde van wat minder zichtbaar of aaibaar is. Natuur is big business geworden, wordt in economische termen gevat en dient te worden vermarkt. Natuur van wereldklasse moet er komen, oerrnatuur, rewilding, crane resorts, de big five scoren vanuit een jeep, trailrunning, geocaching, bushcraft, gpstochten en wampexen. De draagkracht speelt geen rol meer, hoe meer recreanten hoe beter. Toezicht en handhaving zijn grotendeels verdwenen, de veldkennis van boswachters gekelderd en pr-medewerkers fors in aantal toegenomen. Onwelgevallige uitkomsten van gedegen onderzoek naar de gevolgen van het een en ander en waarschuwingen van verontruste biologen en andere natuurkenners worden in de wind geslagen. In plaats daarvan wordt beleid gevoerd op (veronderstelde en gepeilde) wensen van het publiek: 'Wat vindt u ervan als er wisenten, edelherten en wilde zwijnen worden uitgezet in het Drents Friese Wold?' De rigoureuze ingrepen worden bewierookt in luxe vierkleurenfolders vol nepnatuur en sensatie.

Bij dit alles komt dat natuurontwikkeling niet langer wordt gezien als het ongestoord laten verlopen van bestaande ecologische processen, maar dat natuur dient te worden gecorrigeerd

en een 'fikse opknapbeurt' kan gebruiken. Het landschap van 1800 moet terug, het zand weer stuiven dus weg met die bomen, rechtgetrokken beken moeten met behulp van graafmachines weer meanderen. Het aanwezige dierenbestand volstaat niet langer. Wisenten, edelherten, bevers, otters en paarden worden links en rechts uitgezet. De opknapbeurt gaat gepaard met jarenlang gejang van motorzagen, gebulder van graafmachines, timberjacks, bulldozers en houtversnipperaars, die de rust verstoren en biotopen vernietigen. De grote grazers en het overige uitgezette wild maken korte metten met de oorspronkelijk vegetatie. Op een aantal plaatsen lopen ze tegen de draagkracht van het hun toebedeelde leefgebied aan, waarna oeverloze discussies volgen over laten verhonteren of afschieten. Uitzwervende dieren ploegen de tuinen van omwonenden om en lopen zich dood tegen auto's, kaalkappen staan inmiddels weer vol met zaailingen, roofvogelpopulaties zijn plaatselijk tot de helft of minder gereduceerd. Dierenleed, vernietiging van bestaande levensgemeenschappen, maatschappelijke onrust en grove geldverspilling.

Biologische processen laten zich niet afdwingen door machinaal geweld en het omvormen van natuurgebieden tot een decor voor de toeristenindustrie blijft niet zonder gevolgen. Wishful thinking, prestige en egotripperij, ledenweringspolitiek, leesluiheid en dadendrang spelen tegenwoordig een belangrijke rol bij inrichting en beheer.

Het schrijvende is dat alle benodigde kennis voor een verantwoord beheer in ruime mate aanwezig is. William J. Sutherland (Cambridge), initiatiefnemer van Evidence Based Science heeft met zijn groep tien synopsissen samengesteld voor takken van bescherming gebaseerd op peer-reviewed onderzoek, inclusief beoordeling van betrouwbaarheid van onderzoek en effectiviteit van voorgestelde beheersingrepen (op www.conservationevidence.com gratis te downloaden). De Nederlandse natuurbeschermingsorganisaties prefereren echter eigen ervaring, 'gezond verstand', een catalogus voor standaardoplossingen of rapporten van een van de vele ecobureaus die als paddenstoelen uit de grond zijn geschoten. Toetsing ontbreekt. Indien wel werd getoetst, bleek er, zoals Sutherland aantoonde, zelden iets te kloppen van het gezonde verstand.

Een goed beheer van natuurgebieden kan niet zonder wetenschappelijk onderzoek, zorgvuldig handelen (bezint eer ge begint), voortdurende toetsing en vooral liefde en respect voor al wat leeft.